

História a súčasnosť Novohradského múzea a galérie v Lučenci

Michaela Škodová

Mgr. Michaela Škodová
Novohradské múzeum a galéria
Kubínyiho nám. 3
984 01 Lučenec
Slovenská republika
e-mail: skodova@nmg.sk

Muzeológia a kultúrne dedičstvo, 2016, 4:2:87-93

The Novohrad Museum and Gallery in Lučenec past and present

The Novohrad Museum and Gallery in Lučenec specializes in the regional history of enamel- and glass-making and visual arts. It holds a collection of over 30,000 art, archeological, historical and ethnological objects. Since 1983, the museum and gallery have been a host to the annual Acquarelle Triennale and since 1989, it has hosted the oldest symposium of its kind in Slovakia, the International Ceramic Symposium, which showcases the contemporary ceramic production in Slovakia. This paper outlines the history of the museum and its focus, concentrating on the work done in the last decade.

Key words: The Novohrad Museum and Gallery, Lučenec, Novohrad, museology

Novohradské múzeum a galéria (NMG) v Lučenci je špecializovaná regionálna fondová inštitúcia, ktorá bola založená v roku 1955. Sídлом bol spočiatku zámok v Haliči, neskôr Fiľakovo a od roku 1985 sídli v pamiatkovej budove na Kubínyiho námestí č. 3 v Lučenci. V roku 2004 bola k Novohradskému múzeu pričlenená Novohradská galéria.

Novohradské múzeum a galéria, ktorého zriaďovateľom je Banskobystrický samosprávny kraj, spravuje viac ako 30 000 kusov zbierkových predmetov. Okrem regionalistiky sa odborné činnosti zameriavajú na charakteristické výrobné odvetvia Novohradu – sklárstvo stredného Slovenska a smaltovnícky priemysel. Pre návštevníkov je každoročne pripravených okolo dvadsať vlastných i prevzatých výstav. Predchodcami Novohradského múzea a galérie boli rôzne pokusy v zostavovaní zbierok múzejného typu, ktoré vznikali v Lučenci približne medzi rokmi 1820 až 1933. Takmer všetky väčšie šľachtické rody v Uhorsku zhromažďovali vo svojich sídlach kuriozity rôzneho druhu a ani Novohrad nebol výnimkou.

Na Haličskom zámku, ktorý patrilo rodu Forgáčovcov, mala poklady rodového dedičstva (napríklad strieborné taniere, fajansy, gobelíny, nábytok a mramorové diela z územia Talianska, zbierku starých rytín, rodovú pinakotéku a vo veľkej dvorane tzv. župné stoličky) zhromaždené grófka Ilona Forgáčová, manželka Ferenc Wenckheima.¹

Ďalšou významnou novohradskou rodinou, ktorá sa venovala zberateľskej činnosti, bola rodina Kubínyiovcov z Vidinej. Na jednej zo svojich ciest navštívili kolekciu Leopolda Andrásyho v Betliari, kde sa pravdepodobne rozhodli založiť si zbierku podobného rázu. Ágoston (Augustín) Kubínyi (1799 – 1873), neskôr riaditeľ Maďarského národného múzea v Budapešti, si založil zbierku vtáčích vajec vo Vidinej, jeho brat Ferenc (František) Kubínyi

¹ AGÓCS, Attila. Kapitoly z histórie múzejníctva Lučenca. In: *História a súčasnosť múzejníctva v Novohrade: Zborník vydaný k 50. výročiu založenia Novohradského múzea*. Lučenec : Novohradské múzeum a galéria v Lučenci, 2005, s. 7.

(1796 – 1874),² archeológ a prírodovedec, zasa v Lučenci vybudoval pestrofarebnú zbierku starožitností, minerálov, skamenelín či pravekých nálezov. Tragédia z roku 1849 však neminula ani Kubínyho zbierku. Počas vypálenia mesta ruskou cárskou armádou bola väčšina zbierkových predmetov zničená alebo odcudzená.

V roku 1869 bola v štátnom hlavnom gymnáziu zriadená zbierka starožitností, ktorá okrem mincí obsahovala aj predmety z oblasti zoológie, mineralógie a geológie. O niečo menšia prírodovedná zbierka vznikla v tom istom roku na pôde učiteľského ústavu. Pri Dievčenskej občianskej škole v Lučenci vzniklo v roku 1900 Kármánovo múzeum krásnych umení. Podľa vízie zakladateľov malo za úlohu sprostredkovať „krásu“ remeselníkom a živnostníkom, aby pri vykonávaní svojej práce mohli čerpať inšpiráciu.

O tom, že Lučenec ešte v 19. storočí nemal vlastné mestské múzeum, svedčí aj písomná zmienka v zápisnici mestského zastupiteľstva z roku 1870, kde sa okrem iného riešilo, kam sa umiestnia historické pušky objavené v tzv. starej bašte kalvínskeho kostola. Vedomie tejto absencie si vynútilo v roku 1897 založenie Historickkej a archeologickej komisie pri mestskom kasíne. Práve na jednom z prvých zasadnutí odznel návrh založiť mestské múzeum. Vďaka iniciatíve a výzve mešťanostu Alexandra Wagnera sa v rokoch 1906 – 1907 podarilo získať zberom vyše 2 000 kusov ekratického a ikonografického materiálu, vecnín a tlačovín najmä z konca 19. storočia. Tie boli dočasne umiestnené v novej budove mestského domu a štátneho gymnázia. V roku 1918 pribudli ku zbierkam mobiliár, fajky, zbrane či mince, ktoré mesto zdedilo z pozostalosti šľachtica Arpáda Benického. Revolučné roky, nevhodné spracovanie a manipulácia však spôsobili zničenie a následnú stratu vzácných artefaktov.

V medzivojnovom období založilo Živnostenské spoločenstvo v Lučenci priemyselné múzeum. Vystavené exponáty dokumentovali činnosť remesiel, obchodu a zaniknutých cechov. Jeho zbierky, ako aj zbierky Miestneho odboru Matice slovenskej (hlavne tie národopisného charakteru) však boli počas 2. svetovej vojny zničené, alebo sa stratili.³

Priaznivejšie podmienky pre rozvoj múzejníctva v Novohrade nastali v 50. rokoch 20. storočia. V roku 1951 sa podarilo založiť vo Fiľakove mestské, neskôr aj Okresné vlastivedné múzeum, ktorého prvým riaditeľom bol Samuel Lakatoš. Sídлом múzea sa stal štátny zámok v Haliči, respektíve dve z jeho miestností. Roky 1956 – 1957 boli bohaté na prírastky získané darom i kúpou. Aj vďaka kolektívnym zberom žiakov ZŠ z Maškovej sa podarilo rozšíriť zbierkový fond o kolekcie ľudového odevu, poľnohospodárskeho a pastierskeho náradia a ľudovej hrnčiny.⁴ Postupne sa malo pre potreby múzea sprístupniť celé poschodie zámku. To sa však nestalo. Zbierky boli v roku 1967 presťahované do budovy reduty (Vigadó) vo Fiľakove. Akvizičná činnosť bola programovo sústredená na vytvorenie stálej vlastivedne poňatej expozície, ktorá bola napokon sprístupnená verejnosti v roku 1971. Vzniknutá stála expozícia venovala pozornosť zoológii, botanike, geológii, národopisu, archeológii, ale hlavne

² Blížšie o A. a F. Kubínyovcoch pozri: OKÁLI, Ilja – PODUŠELOVÁ, Gabriela – VOZÁROVÁ, Marta (zost.): *Múzejníctvo a zberateľstvo na Slovensku. Biografický slovník. Zväzok I.* Bratislava : Slovenské národné múzeum a Zväz múzeí na Slovensku, 2004, s. 47.

³ BECÁNIOVÁ, Kristína. Z histórie Novohradského múzea v Lučenci. In: *Commercial Directory Gemer-Novohrad.* Lučenec, 2003, s. 31.

⁴ NOCIAROVÁ, Dita. Polstoročie budovania etnologickej zbierky Novohradského múzea. In: *História a súčasnosť múzejníctva v Novohrade: Zborník vydaný k 50. výročiu založenia Novohradského múzea.* Lučenec : Novohradské múzeum a galéria v Lučenci, 2005, s. 25.

dokumentácii najnovších dejín. V roku 1971 bolo múzeum premenované na Novohradské múzeum a od roku 1984 sídli v okresnom meste Lučenec.

Sedemdesiate roky 20. storočia boli v Novohradskom múzeu poznačené nedostatkom odborných pracovníkov, čo sa odrazilo na kvalite záznamov v prírastkovej knihe, ako aj v druhostupňovej dokumentácii. Akvizície boli realizované náhodne, nárazovo, často prostredníctvom sprostredkovateľa. V prvej polovici 80. rokov už pracovalo v múzeu niekoľko odborných pracovníkov, fotograf a konzervátor. Zodpovedne, odborne a systematicky bola vedená aj písomná dokumentácia. V tejto etape fungovania inštitúcie začala kvalitatívna stránka prevyšovať kvantitatívnu. Pri akvizičnej činnosti sa začalo postupovať cielene, v rámci terénnych výskumov samotných odborných pracovníkov. Získané predmety posudzovala Komisia pre tvorbu zbierok. V regióne nefungoval oficiálny obchod so starožitnosťami, preto sa obyvatelia regiónu obracali s predajom či darovaním predmetov práve na múzeum.⁵

K najpočetnejším zbierkovým súborom Novohradského múzea a galérie patria archeologické zbierky. Nachádzajú sa v nich vzácne kolekcie bronzových ozdôb a šperkov z mladšej a strednej doby bronzovej. Pozoruhodné sú nálezy stredovekých keramických nádob a kachlíc z hradov Fiľakovo, Šomoška a Divín. Zbierky histórie obsahujú predmety súvisiace s cechovou organizáciou, spolkovou činnosťou a priemyselnou výrobou hlavne z oblasti sklárstva, smaltovníctva a keramickej výroby, kde sa využívali miestne zdroje surovín. Etnologické zbierky tvoria mozaiku tradičnej materiálnej kultúry etnicky a konfesijnálne zmiešaného regiónu na juhu stredného Slovenska. Najbohatšie zastúpené sú ukážky ľudového odevu, textilu a novohradskej hrnčiny. Zaujímavé sú predmety z vybavenia remeselníckych dielní, interiérov dedinských domácností a produkty tradičného domáceho remesla z dreva, kovov a prírodných pletív.

Zbierka výtvarného umenia obsahuje diela autorov, ktorých život a tvorba sú spojené s Lučencom a okolím. Jedinečná je kolekcia akvarelov, ktorá sa systematicky dopĺňa od roku 1983 ako výsledok medzinárodného prezentačného podujatia *Trienáde akvarelu*. Medzinárodné keramické sympóziu je organizované každoročne od roku 1989. Výsledky tvorivého pobytu umelcov sú prezentované na výstave. Z vybraných diel je postupne budovaná unikátna zbierková kolekcia, obsahujúca takmer dve stovky keramických artefaktov od osemdesiatich umelcov z celého sveta. Ďalším medzinárodným periodickým podujatím je súťažná prehliadka *Szabóov grafický Lučenec*.⁶

Stála expozícia *Poklady minulosti* vznikla v roku 2008 a ponúka výber z najvzácnejších zbierkových súborov. Z archeológie sú vystavené predmety z doby bronzovej nájdené v pravekej osade a pohrebisku v Radzovciach, poklad stredovekých strieborných mincí zo Šuríc, kópie pokladu renesančných šperkov z krypty kalvínskeho kostola v Lučenci⁷ a nálezy keramických nádob a kachlíc z novohradských hradov. Druhej časti expozície dominuje historické sklo. Vystavené sú nápojové súpravy, tenkostenné čaše zdobené brúsením, rytím, maľbou emailom, matovaním, leptaním, vrstvené a prebrusované sklo, toaletné súpravy, časti osvetľovacích telies vyrobené sklárňach v Zlatne, Katarínskej Hute, Málinci a Utekáci. K najvzácnejším exponátom patria ručne dekorované smaltované predmety vyrobené vo dvoch najstarších smaltovniach

⁵ Vďaka pozitívnym skúsenostiam prichádzajú obyvatelia do múzea aj v súčasnosti. Prinášajú nielen predmety, ale aj k nim viažuce sa príbehy, fotografický či archívny materiál, vďaka ktorým sa nám darí dopĺňať aj katalogizačné záznamy starších prírastkov.

⁶ Nazvaný podľa maliara Júliusa Szabóa (1907 – 1972), ktorý žil a tvoril v Lučenci.

⁷ Tzv. lučenský zlatý poklad bol nájdený v roku 1851 a v roku 1853 ho previezli do Maďarského národného múzea v Budapešti.

v Uhorsku, ktoré pracovali v Lučenci. Vystavené hrnčiarske výrobky z Haliče – datované krčahy a nádoby rôznych tvarov zdobené charakteristickými výzdobnými motívmi v teplých zemitých farbách – patria medzi poklady etnografických zbierok. Keramiku dopĺňa zápisnica haličského hrnčiarskeho cechu písaná od roku 1852. Súčasťou stálej expozície sú vzácné historické knižné väzby. Najstarší je latinský traktát z medicíny z roku 1555 v pergamenovej väzbe. Pokladom Novohradského múzea a galérie je aj vystavená Korabinského *Učebnica prírodopisu* z roku 1795, s vlastnoručným podpisom a venovaním lučenskej knižnici od Jána Šalamúna Petiana (1799 – 1855) – Novohradčana, prírodovedca európskeho formátu. Samostatná miestnosť je venovaná ukážkam nábytku a interiérových doplnkov pochádzajúcich z Haličského zámku. Expozíciu uzatvárajú výtvarné diela umelcov, ktorých životná púť a tvorba sú zviazané s novohradským regiónom. Dielo týchto umelcov možno právom zaradiť medzi poklady európskeho výtvarného umenia (napríklad Ladislav Medňanský, Teodor Kostka-Csontváry, Július Szabó, Béla Bacskai či Eduard Putra).

Expozícia keramickej tvorby zo zbierok Novohradského múzea a galérie v priestoroch átria Mestského úradu v Lučenci je zostavená z výberu keramických diel niekoľkých renomovaných predstaviteľov moderného keramického umenia. Všetky vznikli v neateliérových podmienkach keramických výrobných podnikov počas jednotlivých ročníkov keramických sympózií.⁸

Sprievodnými podujatiami k výstavám sú kultúrno-výchovné aktivity: prednášky, besedy, tvorivé dielne, koncerty a prezentácie. U návštevníkov majú veľký ohlas najmä netradičné a špecializované podujatia. Od roku 2005 sa NMG pravidelne zapája do medzinárodného projektu Noc múzeí a galérií. Program tohto podujatia sa tematicky prispôsobuje práve prebiehajúcej vlastnej výstave. Jeho súčasťou sú rôzne tvorivé dielne pre najmenšie deti, odborné prednášky zamestnancov k vybraným témam, besedy, prezentácia jedinečných zbierkových predmetov zo zbierok múzea, ako aj vystúpenia hudobných a tanečných zoskupení z novohradského regiónu. V spolupráci so Správou CHKO Cerová vrchovina si NMG každoročne pripomína Deň Zeme prostredníctvom výstav, prednášok a ekohier pre žiakov ZŠ. Práve pre túto cieľovú skupinu je určený aj vzdelávací program *Poklady minulosti*. V rámci projektu bol vydaný metodický materiál pre 5. – 9. ročník ZŠ. Jeho základom sú pracovné listy s otázkami tematicky zameranými na exponáty stálej expozície. Po ich vyplnení žiaci získavajú osvedčenie o absolvovaní vzdelávacieho programu. Aktívne zapojenie žiakov do programu prispieva k utvrdeniu získaných poznatkov o minulosti mesta a regiónu.

Veľkej obľube sa tešia najmä otvorené vyučovacie hodiny. Vtedy deti vymenia priestory svojich tried a majú priamy kontakt s predmetmi opisovanej doby. Odborní pracovníci majú pripravených niekoľko tematických okruhov, v ktorých sa venujú najmä tradičnej kultúre regiónu Novohrad, historickým udalostiam a postavám, ale aj vybraným témam z oblasti výtvarného umenia či archeológie. Púťavými sa tiež ukázali prezentácie práce našich konzervátorov, kedy si žiaci môžu priamo túto prácu vyskúšať. Okrem prednášky pracujú ďalej prostredníctvom pracovných listov, prípadne iných úloh. Od roku 2014 organizuje múzeum počas nedeľných popoludní tiež tvorivé dielne, kde si návštevníci môžu zhotoviť rôzne predmety s využitím rozmanitých výtvarných techník.

Novohradské múzeum a galéria dlhodobo spolupracuje s lučenskou pobočkou Únie nevidiacich a slabozrakých. V rámci projektu *Semestráda* absolvovali záujemcovia z radov slabozrakých a nevidiacich niekoľko prednášok z histórie Novohradu a zároveň spoznávali

⁸ Okrem priestorov átria Mestského úradu v Lučenci sa niekoľko diel s väčšími rozmermi vystavuje aj na nádvorí Novohradského múzea a galérie.

vybrané zbierkové predmety pomocou dotyku. V spolupráci s Novohradským osvetovým strediskom, rôznymi miestnymi občianskymi združeniami, ako aj s ostatnými múzeami na Slovensku vzniklo množstvo rôzne zameraných projektov či výstav.

Odborní pracovníci múzea spracúvajú od roku 2012 druhostupňovo zbierky prostredníctvom programu Esez 4G, dovtedy boli predmety katalogizované prostredníctvom programu Pro Museum Basic SK.

Na konzervátorskom pracovisku NMG pracujú od roku 2007 dvaja konzervátori so špecializáciou na ošetrovanie dreva a všeobecné zbierky (kov, sklo, keramika, textil). Všetky nadobudnuté zbierky zaevidované prvostupňovo sú ošetrené na konzervátorskom pracovisku a v spolupráci s kustódmí zbierok uložené do depozitárov tak, aby sa vytvárali ucelené zbierky. Dodávateľsky je riešené reštaurovanie najmä výtvarných diel.

Novohradské múzeum a galéria poskytuje odbornú pomoc vo forme konzultácií aj záujemcom z radov odbornej, ale i laickej verejnosti. Ako bádatelia k nám prichádzajú študenti pri písaní rôznych záverečných prác, odborníci z rozličných oblastí v rámci svojich výskumných úloh, ale aj laici pátrajúci po svojich koreňoch. V rámci štúdia na stredných a vysokých školách, predovšetkým pedagogického zamerania, reštaurovania či cestovného ruchu, majú študenti možnosť vykonávať v našom múzeu niekoľkotýždňovú odbornú prax. Počas nej sa oboznamujú s fungovaním múzea ako inštitúcie, pracou so zbierkovým fondom a pracovnou náplňou jednotlivých odborných zamestnancov. Táto prax sa ukázala ako veľmi užitočná, keďže množstvo z prichádzajúcich študentov má veľmi skreslené predstavy o daných činnostiach.

Okrem odborných konzultácií fyzickým osobám poskytuje Novohradské múzeum a galéria tiež odbornú pomoc obciam a občianskym združeniam pri organizovaní kultúrnych podujatí či príprave projektov týkajúcich sa histórie a tradičnej ľudovej kultúry Novohradu. Jedným z nich bolo aj vydanie CD nosiča obce Lupoč pod názvom *Živá kronika obce Lupoč*, ktorý slúži ako jedinečný informačný prameň, bohatý na materiál týkajúci sa zvykov, povier, ale aj nárečia samotného.

Čo sa týka výberu tém výskumnej činnosti, v regionálnych múzeách sa kladie dôraz hlavne na historické fakty viažuce sa na konkrétne mesto, v ktorom múzeum sídli, ako aj na históriu celého regiónu, najvýraznejšie historické udalosti, priemyselné odvetvia či na tradičnú hmotnú kultúru. V prvom rade sa teda odborní pracovníci orientujú na výber tém, pri ktorých je vysoko pravdepodobné, že okrem zozbieraných informácií prinesú do múzea aj nové zbierkové predmety zhmotňujúce dané informácie. Nemenej dôležité sú však aj informácie o duchovnej a sociálnej kultúre daného lokálneho spoločenstva, ako aj miestny folklór. Témami dlhodobých výskumných úloh sú preto napríklad archeologické výskumy v rámci okresov Lučenec, Poltár a Veľký Krtíš, významné historické osobnosti Novohradu, história smaltovníctva a sklárstva v Novohrade, súčasná ľudová, umelecká a remeselnícka výroba, pasportizácia drobnej sakrálnej architektúry a fotodokumentácia súčasného stavu ľudovej architektúry.

Vďaka poznatkom z terénu dokážeme správne spracovať, zhodnotiť a sprístupniť múzejné zbierky v rámci určenej koncepcie, odborne ich spracovať a vedecky zhodnotiť, dodať čo najviac údajov do katalogizačného procesu, pripraviť zaujímavé výstavy pre laickú i odbornú verejnosť, obohatiť otvorené vyučovacie hodiny či prednášky pre žiakov a študentov, poskytnúť odbornú a metodickú pomoc a konzultácie k vybraným témam, ako aj pripravovať zaujímavé a prínosné príspevky do periodík.

Okrem vedecko-výskumnej a akvizičnej činnosti sa odborní pracovníci Novohradského múzea a galérie venujú aj tvorbe krátkodobých a dlhodobých výstav. Už od druhej polovice

80. rok pripravovali pracovníci múzea komorné a monotematické výstavy s maximálnym využitím vlastného zbierkového potenciálu. Témy a koncepcie výstav vychádzali z jednotlivých zbierkových súborov, ale i opačne. Vďaka príprave výstavy pribudli do zbierok ďalšie a ďalšie zbierkové predmety.

Tvorba výstav sa pomaly stala ťažiskom záujmu zriaďovateľov práve vďaka ich finančnému prínosu zo vstupného. Mnohokrát sú to výstavy komerčného charakteru, kde má prednosť emocionálny zážitok pre návštevníka pred získaním nových poznatkov a informácií. Na túto situáciu trpia hlavne menšie regionálne múzeá pod správou vyšších územných celkov či miest. Vedecko-výskumná činnosť tak ustupuje do úzadia, respektíve na ňu nezostáva toľko času a pozornosti, koľko by si zaslúžila. Spoločenská situácia a plynúci čas si však vyžadujú, aby sa neťažilo len z poznatkov zozbieraných v minulosti a neustále sa opakujúcich, ale aby sa hromadili ďalšie a ďalšie poznatky o danej téme a riešili sa nové a nové výskumné úlohy, alebo sa aspoň na tie opakujúce pozeralo z iného uhla pohľadu.

Vzhľadom na nepriaznivú finančnú situáciu a nedostatok finančných prostriedkov na základné fungovanie inštitúcie ako takej je aj Novohradské múzeum a galéria nútené uchádzať sa o finančnú podporu prostredníctvom rôznych grantových výziev. Za posledných desať rokov sa nám podarilo úspešne zrealizovať niekoľko projektov, podporujúcich najmä akvizičnú a výstavnú činnosť, reštaurovanie zbierkových predmetov, realizáciu tvorivých dielní, skvalitnenie podmienok uloženia zbierok, ale aj na technické vybavenie konzervátorskej dielne či technické vybavenie zamestnancov múzea.

Neustále sa na pôde múzeí debatuje o probléme nedostatku času na plnenie všetkých stanovených úloh, ktoré máme ako odborní pracovníci v regionálnych múzeách na starosti. Je to spôsobené najmä nízkym počtom odborných pracovníkov, kde na jeden odbor pripadá jeden pracovník s adekvátnym vzdelaním. Odborný pracovník – etnológ, historik, archeológ, historik umenia – supluje často chýbajúceho múzejného pedagóga, lektora, projektového manažéra a ďalších. Vďaka pracovnému nadšeniu a láske k povolaniu sa však cez tento problém dokážeme preniesť a s plným nasadením pracovať na ďalších úspešných projektoch nášho múzea.

Zoznam prameňov a literatúry (Sources)

Výročné správy:

- KACZAROVÁ, Iveta. Vyhodnotenie činnosti za rok 2005. Lučenc: BBSK – Novohradské múzeum a galéria v Lučenci, 2005.
- KACZAROVÁ, Iveta. Vyhodnotenie činnosti za rok 2006. Lučenc: BBSK – Novohradské múzeum a galéria v Lučenci, 2006.
- KACZAROVÁ, Iveta. Vyhodnotenie činnosti za rok 2007. Lučenc: BBSK – Novohradské múzeum a galéria v Lučenci, 2007.
- KACZAROVÁ, Iveta. Vyhodnotenie činnosti za rok 2008. Lučenc: BBSK – Novohradské múzeum a galéria v Lučenci, 2008.
- KACZAROVÁ, Iveta. Vyhodnotenie činnosti za rok 2009. Lučenc: BBSK – Novohradské múzeum a galéria v Lučenci, 2009.
- KACZAROVÁ, Iveta. Vyhodnotenie činnosti za rok 2010. Lučenc: BBSK – Novohradské múzeum a galéria v Lučenci, 2010.

- KACZAROVÁ, Iveta. Vyhodnotenie činnosti za rok 2011. Lučenec: BBSK – Novohradské múzeum a galéria v Lučenci, 2011.
- KACZAROVÁ, Iveta. Vyhodnotenie činnosti za rok 2012. Lučenec: BBSK – Novohradské múzeum a galéria v Lučenci, 2012.
- KACZAROVÁ, Iveta. Vyhodnotenie činnosti za rok 2013. Lučenec: BBSK – Novohradské múzeum a galéria v Lučenci, 2013.
- KACZAROVÁ, Iveta. Vyhodnotenie činnosti za rok 2014. Lučenec: BBSK – Novohradské múzeum a galéria v Lučenci, 2014.
- KACZAROVÁ, Iveta. Vyhodnotenie činnosti za rok 2015. Lučenec: BBSK – Novohradské múzeum a galéria v Lučenci, 2015.

Literatúra:

- AGÓCS, Attila. Kapitoly z histórie múzejníctva Lučenca. In: *História a súčasnosť múzejníctva v Novobrade: Zborník vydaný k 50. výročiu založenia Novohradského múzea*. Lučenec : Novohradské múzeum a galéria v Lučenci, 2005, s. 7 – 22. ISBN 80-969453-0-0.
- BECÁNIOVÁ, Kristína. Z histórie Novohradského múzea v Lučenci. In: *Commercial Directory Gemer-Novograd*. Lučenec, 2003, s. 31 – 32.
- KACZAROVÁ, Iveta – NOCIAROVÁ, Dita. Poklady minulosti. Lučenec : BBSK – Novohradské múzeum a galéria v Lučenci. Rok?. ISBN 978-80-969453-6-8.
- NOCIAROVÁ, Dita. Polstoročie budovania etnologickej zbierky Novohradského múzea. In: *História a súčasnosť múzejníctva v Novobrade: Zborník vydaný k 50. výročiu založenia Novohradského múzea*. Lučenec : Novohradské múzeum a galéria v Lučenci, 2005, s. 23 – 32. ISBN 80-969453-0-0.
- OKÁLI, Ilja – PODUŠELOVÁ, Gabriela – VOZÁROVÁ, Marta (zost.): *Múzejníctvo a zberateľstvo na Slovensku. Biografický slovník. Zväzok I*. Bratislava : Slovenské národné múzeum a Zväz múzeí na Slovensku, 2004, s. 47. ISBN 80-8060-142-9.